

MAGYAR POLGÁR

Előfizetési árak:
 Egész évre 28 korona, fél évre 14 korona, negyed évre 7 kor., egy hónapra 2 kor. 40 fill. — Egyes szám ára 10 fill.
 Megjelenik naponként, — az ünnepek kivételével.

Felelős szerkesztő:
 HEGYESY VILMOS.

Kiadó és lejtulajdonos:
 AJTAI K. ALBERT.

Szerkesztőség: Farkas-utca 8.
 Hirdetések 10 em.-ként 10 fillér, nyitlér peit sora 40 fillér
 Kiadóhivatal: Deák Ferenc-utca 4. sz. sz.

A bécsi felvilágosítások.

Budapest, febr. 12.

Azok a várakozások, a melyeket a kormány a delegáció tárgyalásaihoz fűzött volt, teljes mértékben beváltak. Ezt be kell vallania minden elfogulatlanul gondolkozó magyar embernek. Pitreich hadügyminiszter és Tisza miniszterelnöknek a delegáció hadügyi albizottságában elmondott beszédei, a katonai nevelő intézetek közzétett tanterve olyan dokumentumok e tény mellett, a mely dokumentumoknak sem sulyát, sem meggyőző erejét tagadni nem lehet. Elégtétellel fikszirozzuk, hogy nem volt még közös hadügyminiszter, a kinek fejtegetéseiből a a magyarság és annak törekvései iránt annyi rokonszenv, sőt szeretet sugárzott volna ki, mint Pitreich hadügyminiszter fejtegetéseiből. De a tónusnak nem marad mögötte megnyugtató szempontjából a lényeg, a tartalom sem.

Most már nyugodt lélekkel konkludálhatunk oda, hogy a Tisza gróf által kilátásba helyezett és a *józan, higgadtan gondolkodó magyar politikusok által is megvalósítandóknak ítélt katonai reformok biztosítottaknak tekinthetők.* Ez ez nem merő frázis! Olvassa el bárki is a katonai nevelőintézeteknek már ez év októberétől kezdve fokozatosan életbeléptetendő tantervét; meg fogja találni benne a katonai nevelés magyar szellemű reformjának teljes megvalósulását. Az általános műveltséghez tartozó tárgyakban a fiatalságot magyarul

fogják oktatni a nevelőintézetek valamennyi kategóriájában alreáliskolákban, főreáliskolákban, gyalogsági, lovassági és tüzérségi hadapródiskolákban magyarul fog folyni az oktatás jó része. A magyar órák száma helylyel-közzel teljesen el is éri a német nyelvi oktatás óraszámát. És pedig nemcsak a Magyarországon elhelyezett katonai nevelőintézetekben. Lovassági és tüzérségi kadétiskola Magyarországon nincs egyetlen egy sem. Valamennyi osztrák területen van. És ennek dacára mindenki, a ki ez intézetekben tanulni akar, az általános műveltséghez tartozó tárgyakat kénytelen lesz magyarul tanulni. Kérdezzük, vajjon nem mondotta-e joggal Tisza gróf, hogy itt a kormány még a 9-es bizottság programjánál is többet valósított meg? És kérdezzük, vajjon tizennégy hónappal ezelőtt, a küzdelem kezdetén, remélhetette-e valaki, hogy ennyit elérünk?

A diadalmas csata kivivatott. Most már nyugalomra van szüksége az országnak. A fegyvereket le kell rakni gulákba, kezdődjék a munka! És nem is hiszszük, hogy másképen legyen. Magában a delegációban közvetlenül volt alkalmunk a hangulatot megismerni. Hiszen akadnak, a kik többet óhajtanak. Rálicizálni mindenre lehet — jegyezte meg a kormányelnök. De nyomát se láttuk valami olyan elkeseredésnek, mely egy rendkívüli küzdelem tovább folytatását indokolná.

Tisza István gróf mondotta, hogy el van szánva a harc felvételére, ha erre rákényszerítik. Embere is a szavának. De

hozzátette azt is, hogy a normális állapotokhoz való visszatérés az ő személyében erős bátorításra fog találni. Szilárd meggyőződésünk, hogy a politikai helyzet ez utóbbi irányban fog tovább fejlődni: Bajosan hiszszük, hogy csalódtunk volna. (K. sz.)

Politikai hírek.

Kolozsvár, febr. 13.

Választási mozgalmak. Szegzárdról írják: *Simontsits* Elemér, Tolna vármegye főjegyzője, a kölesdi kerület szabadelpárti jelöltje a minap mondott programbeszédet a kerület 14 községében. Programbeszédében a Tisza István gróf által követett szabadelvű és nemzeti politika hívének vallotta magát. A választók mindenütt nagy szimpátiával fogadták. Ellenjelöltje, gróf Benyovszky Rezső, a ki függetlenségi programmal lép fel, személyesen eddig be sem mutatkozott a választóknak. A választás folyó hó 15-én lesz. Választási elnök Jeszenszky Andor, helyettes elnök Fördös Dezső földbirtokos.

A *csikszeredai* választókerületben *Egyedi* Artúr kormánypárti jelölttel szemben Kardhordó Árdád lép fel függetlenségi programmal. Harmadik jelölt is van Györgypál Domokos személyében, a ki hir szerint Bánffy-féle programmal, újabb verziók szerint pedig a Szederkényi-féle függetlenségi párt programjával lép fel. — A *nagylaki* választókerületben szabadelvűpárti programmal *Haász* Antal lépett fel. Függetlenségi és 48-as Kossuth-párti programmal valószínűleg Mülek Lajos fog föllépni. — *Illyefalán*, a Székely György főispánná történt kinevezésével megüresedett választókerületben a függetlenségi párt a szabadelvűpárttal szemben jelöltet akar állítani.

A biharmegyei szabadelvűpárt szervezkedése. A biharmegyei szabadelvűpárt tegnap tartotta

TÁRCZA.

Mátyás király.

(1458—1490.)

Magyarázat Fadusz szobrához.

Irta: **Dr. Kövály László.**

XVII. Mátyás király 1477-ki hadjárata Frigyes császár ellen, s cseh királyságának elismertetése.

Mátyás király Frigyessele, mint magyar trónkövetelővel, már összemérte kardját. Mint megválasztott cseh király, 1470-ben be akart mutatkozni császárságának, Bécsbe ment, de bucsuzatlanul távozott. Akkor ötszáz lovas kísérettel megy. Keresi Frigyeset, hogy mint császár, cseh királyságát elismerje. Így keresték a vezérkori magyarok az akkori császárt, hogy a honfoglalást elismertessék. Azt a felvonulást, mikézt ezt, szintén hadjáratnak jegyezték.

Mátyás a mint Csehországba a hussiták ellen kiszállt, a 68-iki felhívás őszén Frigyes Rómába ment, de nem mint IV. Károly, császári fényben, hanem mint zarándok, városról-városra, kolostórról kolostorra szállva. Hat hónapot töltött. Lehet, hogy vezeklés szükségét érezte;

vagy, mint mi valószínűbb, ki akarta törölni Dante azt a passzusát, hogy Habsburg Rudolf Itália sebeit gyógyítatlan hagyta s azt, a hol felkiált, oh, boldog Magyarország: így a hatásból csak annyit látunk, hogy a mikor Rómából haza érkezett, Mátyás királylyá már meg volt választva s mégis egy év múlva Kázmér lengyel király kisebb fia, Ulászló ellenkirályul lett állítva, II. Pál pápa Mátyást elismerte, Frigyes császár pedig nem.

Mátyás a lengyelek trónfoglalásának útját állta. Frigyes pedig 1473-ban Burgundba ment s neje Burgundi Eleonora házába, Merész vagy Bátorinak nevezett Károly, a leghatalmasabb német fejedelemez, ki nem tartozott a császárság kötelékébe s Mátyás szövetségese volt. Trierbe ment, de nyolcz hét múlva, nov. 25-én bucsuzatlanul váltak el. Merész Károlyt Mátyás ellen sem nyerte meg; leánya kezét sem serdülő fia, Miksa részére.

Négy év óta azonban Burgundban nagy változás állt elő. Merész Károly folytatta hódító harezait a Rajnamente vonalán, most 1477-ben, XI. Lajos francia királylyal szemben Nanynál elesett. Az árván hagyott Burgundi Margit örökét támadják; mint írják, kérve-kérte Miksát, fogadjon el kezét. De még a bucsut is pénzzel járják. Azonban ott van Beekenslaher,

a mult évben hozzá szűkött esztergomi érsek. Miksa nászutjára 10.000 aranyat kölcsönzött. Egy összeghez, melyből Frigyes Kázmér lengyel királynak, mint V. László király sógorának 32.000 aranyat küldött. S mindezekhez Mátyás veszi a hirt, hogy Frigyes jun. 10-én az ellene felállított Ulászlót akarja elismerni cseh királynak.

Mátyás királyt hűtelen érseke eljárása is izgatja, Frigyes emelkedő hatalma is készíti. Ulászló elismertetésének hire neki épen kapóra jött. Hogy a lengyelek fellépését megelőzze, Frigyesnek már jun. 12-én hadat izent.

Mátyás elősapatait július elején átléptette a Lajtán. Frigyes ellent állana, de akkor nincs katonaság, adó sines, Frigyes népével, nemességével hadi lábbon áll, zsoldosokra ha telnék is, sajnálja. Alkura vette a dolgot. Mátyás a hussiták Ausztriából kiszorítása, bécsi látogatása s mostani költségei fejében 754 ezer aranyat követelt. Mintha szándékos lehetlenséget akarna követelni. Frigyes július végén Bécsből Kremsbe vonult. Nem akar Mátyással találkozni.

A hadizenet s hadjárat előzménye, hogy az osztrák urak és Frigyes közt a viszály 1477-ben kardra került. Ulászló Frigyesnek segítséget küldött, majd 8000 emberrel maga is megjelent. Jun. 10-én Frigyes neki igéri a cseh ki-

első vidéki szervezkedő gyűlését Élesden. Jelen volt Szunyogh-Szaboles pártelnök, Telekdy József, Papp János képviselő, Hegyesi Márton, Örley Kálmán, Markovits Antal társelnökök és igen nagy közönség. Szunyogh elnöki megnyitója után Telekdy tartott lelkes és nagy éljenzéssel fogadott beszédet a politikai helyzetről, méltatva gr. Tisza István politikáját és a szervezkedés fontosságát. A beszédet Papp János románul tolmácsolta. Majd megválasztották kerületi pártelnökké Beöthy Atillát és megalakították a kerületi szervezetet. A szocialisták a gyűlést megzavarni próbálták, de sikertelenül. Este a vendéglőben Telekdy vacsorát adott.

Az országos közoktatási tanács állandó bizottsága febr. 9-én tartott ülésében folytatta az elemi népiskolai revideált tantervhez készített módszeres utasítások tárgyalását. A tanácskozás alapjául az e végből kiküldött albizottságnak részletesen kidolgozott munkálata szolgált, a mely még a mult iskolai évben elkészült és csak a gimnáziumi utasítások befejező munkálatai miatt nem kerülhetett az állandó bizottság napirendjére. A tanács folyó őszi ülészakának megkezdése óta az állandó bizottság csaknem kizárólag az elemi népiskolai tantervi utasításokkal foglalkozott. Eddig letárgyalta az általános részt és az egyes tantárgyak közül a magyar nyelv, matematika, beszéd- és értelem gyakorlatok, földrajz, történet és alkotmánytan utasításait s figyelmét állandóan arra fordította, hogy népoktatásunkat ezen az úton is lehetőleg gyakorlativá, nemzetivé és modernné tegye.

A delegáció.

— A hadügyi albizottság ülése. —

Bécs, febr. 12.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt Széll Kálmán elnöklésével folytatta a hadügyi rendes költségvetés különbözeteinek tárgyalását.

A tizedik tétel: több szükséglet a második hadapródiskolának 1904-iki év szeptember elsejével eszközözendő kialakítására 128.870 K. elfogadták. Münnich előadó ama javaslatával együtt, hogy ha új tüzérhadapródiskolát állítanak föl, föltétlenül Magyarországon állítsák föl. A tizenegyedik tétel: a tartalékos élelmezési tisztviselők és jelöltek szolgálati gyakorlataira való szükséglet 462.139 K.; a tizenkettedik tétel: több szükséglet a XIII. czim alatt a műszaki tüzérségnél 147.000 K.; a tizenharmadik tétel: a katonai építkezési hatóságok többszükséglete 131 ezer K. és tizenharmadik tétel: több szükséglet

a katonai gyógyszerész tisztviselők és a katonai gyógyszerterek műszaki segédsemményzete békeállományának szaporítása következtében 10.061 K., észrevétel nélkül elfogadták.

A tizenötödik tételnél: több szükséglet a katonai nyugdíjgyűjné a polgári szolgálatba átlépő altisztekre való tekintettel 165.000 korona. Miklós Ödön kérde a hadügyminisztert, mi annak az örökös elégedetlenségnek a forrása, a mely az altiszteknek a polgári állásba való átmenetele körül tapasztalható? Itt szervi hibáknak kell lenni. A tételt, mint a mely humanitárius czélt szolgál, elfogadja. Kéri a hadügyminisztert, hogy a két kormányval e kérdésben a tárgyalást indítsa meg.

Pitreich közös hadügyminiszter kijelenti, hogy a polgári államhivatalba való átlépés föltételei, melyek részben különösen Magyarországon nagyon szigorúak, föltétlenül revizióra szorulnak. Már a mult év telén megkezdte a tárgyalást a hadügyi kormány a két kormányval. A hadügyi kormányzat csak azt kívánhatja, hogy az autonóm hatóságok a kérdés megoldásában segédkezet nyújtsanak. Oda fog hatni, hogy e tekintetben a viszonyoknak megfelelő organizációt hozzon létre.

A tizenhatodik tételnél: egy katonai attasé állásának rendszeresítése Szófiában 19.000 kor. Bolgar Ferencz szóba hozza a macedóniai esendőrségbe való belépés iránt a tisztekhez intézett fölhívást. Kérde, mi történt e dologban? Pitreich hadügyminiszter bizalmas felvilágosításai után a tételt elfogadják. A 17-ik tételt: a természetében való élelmezés többszükséglete, a mely az élelmezési cikkekre vonatkozik, a függőben maradt válaszszaal együtt tárgyalják.

Miklós Ödön, az élelmezési szűkebb albizottság előadója előterjeszti az albizottság jelentését. Konstatálja, hogy az albizottság úgy találta, hogy a törvényes létszámnak megfelelő élelmezési adatok teljesen helyesek és a még 1877-ben megtartott ankét határozmányainak megfelelően állították be a költségvetésbe. A bizottság, mint évek óta, ezuttal is vizsgálódás tárgyává vette a bevásárlás módját. Az 1903. év folyamán érvényesül először, hogy a hadügyi kormánynak eszközök álltak rendelkezésére, a melyekkel az ugynevezett kézi bevásárlást megkezdhetette.

Bizonyos konjunkturákat, hogy tudniillik közvetlenül az aratás után vásároljon be, a hadügyi kormány eddig nem igen használhatta ki. A mult évben négy és fél millió állott e czélból a hadügyi kormány rendelkezésére és az eredmény fényesen beigazolta a bizottság álláspontjának helyességét. Pár év óta a termelők egyesülnek többnyire a gazdasági egyesületek kebelében és így ezekkel, mint erkölcsi testüle-

tekkel a hadügyi kormány szóba állhatott. Itt ismét azzal a nehézséggel találkozunk, hogy a termelőt arra kötelezzék, hogy ő kilencz hónapra át szállítson, rendkívül nehéz volt. A hadügyi kormány előzékenysége azután lehetővé tette, hogy a kölcsönös előzékenység sikerre vezessen. Teljes elismerését nyilváníttja e tekintetben a hadügyi kormánynak a formákon való változtatásért és helyesli a területiális beszerzés módját, a melyet a hadügyi kormány követ.

Az előadó fölhívja az országban alakult gazdasági és termelő egyesületeket, hogy igyekezzenek a dolgot kihasználni, nem az anyagi haszon kedvéért, mert ez csak pár filiért tesz, hanem azért, mert az aratás után való áralakulás bizonytalansága mellett még is bizonyos várható pozitív eredménnyel számolhat a gazda. Kéri e részben az előterjesztendő határozati javaslat elfogadását és a XXII. czimben fölvett összegnek megszavazását.

Okolicsányi László is örömmel konstatálja, hogy a kézi vásárlással és a termelőktől való közvetlen vásárlással tett kísérlet fényesen bevált: kívánatos volna, hogy tovább fejlessék.

Apponyi Albert gróf szintén megelégedésnek és örömeinek ad kifejezést a felett, hogy az élelmezésnél ez a rendszer, a melynek szövege is híve, annyira volt bevált.

Miklós Ödön ezután ismerteti a XXIV. czimben foglalt ruházati szükséglet költségeit és azzal kapcsolatban megjegyzi, hogy a szűkebb albizottság — mint rendesen — e czimmal a közszállítási szerződések ügyét is megvizsgálta.

A 17. és 18. tételek észrevétel nélkül elfogadtak.

A 19-ik tételnél, a mely az altisztek szolgálati jutalomdijaira vonatkozik.

Elnök utal arra, hogy az albizottság már évek hosszu során át mindig hangsúlyozta az altiszti kérdés nagyfontosságát, a mely most csak növekszik a két évi szolgálati időtervezet behozatalára való tekintettel.

A 19., 20. és 21. tételek észrevétel nélkül elfogadtak.

Ezzel a különbözetek tárgyalása befejeztetett. Következett a hadsereg bevételeinek tárgyalása.

Ezek Münnich Aurél előadó részletes ismertetése alapján tudomásul vétetnek.

Következik a rendes költségvetés czimenkénti tárgyalása. Az egyes czimek összegei vita nélkül megszavaztatnak.

A katonai igazságügyi igazgatás és a katonai képzőintézetek címére nézve Apponyi Albert gróf álláspontjának a plénumban való kifejtését helyezi kilátásba.

Következik a rendkívüli szükséglet tárgyalása. Lényegtelen vita után e czim tételei változatlanul fogadtattak el.

Az orosz-japán háboru.

Kolozsvár, febr. 13.

Oroszország a port-arturi csufos vereség után körülbelül tiztában van vele, hogy a tengeren nem bir Japánnal és hogy a döntő esatát a szárazföldön kell megvívnia a japánokkal. Fel sem tehető, hogy az orosz tengerészet, mely oly nagy baklövéseket követett el, egy kiválóan fontos pozíció védelmében, mint a minő a port-arturi, a háboru későbbi folyamában eredményeket tudjon elérni. A sulypont most a szárazföldre helyeződik. Mindkét hatalom szárazföldi esatára készül. Japánnak még csak kevés embere van Koreában, ellenben Oroszországnak már ötvenezer fegyverese kelt át a Korea határát képező Yalu folyón.

Legutóbb a kínaiak is megmozdultak s a boxerek titkon, alattomban mennek az oroszok ellen.

A legújabb táviratok a következőket jelentik:

Port-Artur ostroma.

Berlin, febr. 12. Yokohamából táviratozzák a V. Ztg.-nak: Itt az a hír van elterjedve, hogy a japánok elfoglalták Port-Arturt. Hivatalos megerősítés még nincsen.

ráltságot, s a Liechtensteinokat s Ebersdorf urát harcban hagyva, Mátyás előcsapata megjelenésére, Ulászló jul. 21-én seregével haza ment.

Mátyás augusztus elején maga is kiszállt. Hogy mennyire nem nézi hadjáratnak, még anyját és feleségét is vitte. A Frigyeszel szemben békétlen főurak, a Liechtensteinokkal élén Mátyáshoz csatlakoztak. A Bécs körül fekvő várak, melyeket Frigyes zsoldosai védtek, majd Kloster- és Kornneuburg, Tuln, St.-Pölten kezébe estek. Aug. 14-én Bécsot vették ostrom alá. Kremst, hova Frigyes vonta magát, Kinizsi Pál fogta körül. Frigyes Felső-Ausztriában, Linzbe nem bizva, az ischli hegyek felé, Gmundetbe húzódott. Nem akar találkozni, Mátyás nem feudális nemes, nem született király.

Már ősre járt az idő. Hogy a hadjáratnak mégis valami eredménye legyen, a vatikán legatusa közbelép. Nov. 10-én kötök fegyverszünetet hoz létre. Tovább folyt a tárgyalás. Frigyes császár az Ulászlónak már kiállított okmányt megsemmisítette, Mátyást ismerte el Csehország királyának, mást okmányt állított ki. Alsó- és Felső-Ausztriát 100.000 arany hadisarez fizetésére kötelezte. A békét Frigyes Gmundenben decz. 1-én, Mátyás Kornneuburgban 18-án aláírta. S erre Mátyás, mint cseh király és német választó-fejedelem az esküt a császár kezébe le-

tette, de azzal a záradékkal, hogy mivel Magyarország a német birodalomnak alárendelve soha sem volt, Magyarország és királyának szabadsága ezután is épségben marad.

Ez a béke nem kevesebbet jelentett, mint megpecsételését annak, hogy az a dinasztikus kapocs, mit a császárság Zsigmond alatt beindított, Albert királylyal Ausztria, Cseh- és Magyarország közt létre jött, fel van bontva. A három dunamenti állam egymással szemben független.

De Mátyásnak ezt Magyarország és a Dunamente békéje érdekében még a keleti szomszédal, s a Csehországra igényt kapott Jagellóházzal is el kellett ismertetnie. E végre a lengyelekkel három év előtt félbeszakadt alkudozása fonalát ujra felvette. Kardesörtetés s diplomáciai fegyverekkel az ügyet odavitte, hogy a következő 1478 decz 7-én létrejött egyegység, mely szerint mind Mátyás, mind Ulászló megtartja a cseh király címét, megtartja a Csehországból a most tényleg birtokolt részt. Mátyás halála esetére Csehországot, Morva, Szilézia hadjáratok költsége fejében Ulászló 400.000 aranyért magához válthatja. A csehekkel, lengyelekkel rendbe jött. Csak hogy béke legyen.

London, febr. 12.

Hivatalos forrásból jelentik Niuevangból, hogy a port-arturi tengeri ütközetben a japánok egy hadihajót elversítettek. Egy japán ezirkáló-hajó harcoképtelen lett, s egy ágyunaszád elmerült.

London, febr. 12.

Ugy látszik, hogy a japán flotta kedd óta nem bombázta Port-Arturt. Ezzel szemben Sanghaiból a Daily Telegraph-nak azt táviratozzák, hogy Port-Artur bombázása újra megkezdődött, és hogy e közben három orosz hadihajó elmerült. Egy bomba romba döntötte az orosz bank épületét. A japán tengernagy parancsnoksága alatt hat hadihajó, hat páncélos ezirkálóhajó, négy közönséges ezirkálóhajó és több torpedó-romboló naszád van.

A csemulpoi ütközet.

London, febr. 12.

A csemulpoi ütközetéről a Daily Mail azt jelenti, hogy a Varjak és a Korejecz orosz hadihajókat a japánok kitűnő lövései megsemmisítették. Ezenkívül a Szungari orosz hadihajót is rommá lőtték. Az orosz hajó legénységét olyan pánik fogta el, hogy a katonák éjjel meg akartak szökni a hajóról, de az utolsó perczben mégis visszatértek. Másnap reggel 9 óra 30 perczkor a Korejecz egyedül bocsátkozott harcba a japán hajókkal, melyeknek ágyui azonban csakhamar elsúly szették az orosz hajót; a legénység legnagyobb része elesett vagy vízbe fullt; a kik élve menekültek, azok fogságba kerültek. Egy másik jelentés szerint az orosz hajót saját legénysége robbantotta föl. A Varjak-ot gránitzápor érte és pusztította el. Az oroszok rendkívül bátran harcoltak; csak délután két órakor vonult vissza a Varjak a sziget mögé, a hol legénysége meggyújtotta. Az ütközetet négy idegen hadihajó végignézte. A harc után valamennyi idegen hajó tiszteltget a japán lobogónak. Csemulpóból sok ezer ember ment a tengerpartra, hogy az izgatott látványnak tanuja legyen. Hír szerint az orosz hajók elmerülésük előtt kizárták a fehér lobogót.

Elsúlyesztett japán hajók.

Pétervár, febr. 12.

A tengerészeti miniszter tegnap este 5 órakor táviratot kapott Vladivosztokból, mely szerint a vladivosztoki kikötő előtt hét nagy japán kereskedelmi hajót elsúlyesztettek.

Az orosz hajók indulása.

Stettin, febr. 12.

Hét páncélos hajóból álló orosz flotta tegnap este öt órakor a város előtt vitorlázott el Azsia felé.

A hadműveletek.

Pétervár, febr. 12.

A „Daily Mail”-nek jelentik Csifuból: Ötven ezer orosz katona átlépett a Jalu folyón és koreai területen nyomul előre. Japáni előőrsek bevonultak Szöulba és koreai nyelven manifesztumot adtak ki, a melyben a lakosságot nyugalomra intik.

Magyar-osztrák hajók a harcztéren.

Bécs, febr. 12.

Az Aspern magyar-osztrák ezirkáló-hajó a tengeri háboru színhelyére ment, hogy ott esetleg a magyar-osztrák érdekeket megvédelmezze. Az Aspern-en kívül az Elisabeth ezirkáló-hajó is utasítást kapott, hogy a kelet-ázsiai vizekre menjen.

E. M. K. E.

— Az igazgató-választmány ülése. —

Kolozsvár, febr. 13.

Az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület igazgató-választmánya tegnap délután 3 órakor tartotta meg rendes havi ülését a város háza közgyűlési termében.

Jelen voltak: gr. Kornis Viktor alelnök, Sándor József t. alelnök-főtítká, Merza Lajos kir. tan. főpénztáros, Székula Ákos ellenőr, Balogh Károly, Csernátóni Gyula dr., Fekete-Nagy Béla, Kovács Dezső jegyzők, B. Bakk Lajos, Bartók György dr., br. Feilitzsch Árpád, Fekete Gábor, Ferenczy Gyula, Ferenczy Ignác, Gaál Elek, Hory Béla, Kozma Ferenc kir. tan., Kusák István, Márki Sándor dr., Polcz Rezső, Sipos Károly, Szvaesina Géza, Török István dr., Vuchetich Sándor alapító és választott választmányi tagok.

Elnökölt: Kornis Viktor gróf. Előadott: Sándor József. Jegyzett: Csernátóni Gyula dr.

Kornis Viktor gróf az ülést megnyitván, bejelenti, hogy Béli Ákos gróf akadályozva van az ülés vezetésében. Bejelenti, hogy Pál István apát-kanonok kimentette elmaradását. Felolvastatja Feilitzsch Árpád br. hazafias levelét, melyben köszönetet mond a képviselőház alelnökévé történt megválasztása alkalmából a választmány üdvözlétéért. Hasonlóképpen felolvastatik özv. Tokaji Jánosné köszönőlevele a férje elhunytá fölött kifejezett részvétért.

Ezek után kegyeletes szavakkal emlékezik meg az elnök arról a súlyos családi veszteségről, mely dr. Hilibi Haller Károly min. tanácsos, egyetemi tanárt, az egyesület volt id. elnökét, később első alelnökét s jelenleg örökös tiszteleti tagját, neje szül. komjátszegi Szentkirályi Gizella urnó, a kolozsvári fiók-választmány egyik alelnökneje, elhunytá által érte. Javasolja a választmány részvétének jegyzőkönyvileg s részvétiratban kifejezését. Kegyeletes érzesse fogadtatik.

Mult ülés jegyzőkönyve felolvastatván, hitelesítettik.

T. alelnök-főtítká havi jelentése szolgál tudással.

Főpénztáros jelentése szerint az egyesület mult havi forgalma 8088 K. 06 fillér, ebből készpénz-bevétel 3586 K. 17 fillér; összes vagyon januárius 31-én 2,894.222 K. 82 fillér. Szolgál tudással.

Tallian Béla m. kir. földmívelésügyi miniszter 7254—904. számú rendeletével az algyógyi székely földmívelő-iskola vizsgáját febr. 20-ára tűzték ki. Az ellenőrző-bizottság kiszállása elrendeltetik.

Tekintettel az állami tanítók és óvónők fizetés-pótlékára nézve, az állam által hozott intézkedésekre, a választmány is az 1903. évre vizsamenőleg a csik-gyimes-bükkrakotyási, kissebesi, magyar-nagyzsombori, magyarókeréki és vámosudvarhelyi Emke-tanítóknak 200—200 K.-t, a balázsfalvi, besztercei és ördögkúti Emke-óvónőknak 100—100 K.-t, a segessvári és vajdasági Emke-óvónőknak pedig, esetleges rendkívüli segélyeik beletudásával, 200—200 K.-t, együtt 1700 K.-t szavaz meg, szolgálati idejükre való tekintettel, az 1903. évre s az összeget folyósítja. A továbbiakra nézve az állam eljárása lesz az irányadó.

Bauszner Guidó főispán, a Fogaras vármegyei választmány elnöke, kéri a fogarasi óvó számára a 400 K. segélynek a folyó évre is megszavazását. Megszavaztatik.

Brassói ev. ref. egyházközség már előjegyzett 400 K. segélye, miután a segély szükségét költségvetéssel és zárszámadással igazolta, folyósítottatik.

Ev. ref. egyházi főhatóság pártolólag terjeszti be a pótsfalvi ref. egyházközség templom-építési segély iránti kérését. Mint tisztán felekezetű cél, elutasítottatik.

Özv. Sz. E. ref. tanító özvegye segély iránt, kérése, miután férje nem Emke-alkalmazott volt elutasítottatik.

Orsz. m. kir. iparművészeti iskola igazgatósága ajánlatára Erdélyi Márton, Raduly János, Rápoly Lajos, ifj. Székely Károly, Kiss Károly, Hadinagy Imre és Albu Gyula székely születésű növendékeknek a folyó tanév második felére egyenként 150—150 K., együtt 1050 K. a Kovács Sándor-féle alap terhére kiutaltatik.

Népkönyvtári és daloskörü felszereléseket kapnak, a csernakereszturi, deményházi és széplényerüszentmártoni Emke-népkönyvtárak és népdaloskörök; felsőcsernátóni Emke-népkönyvtár népkönyvtárt kap, bereczki Emke-daloskör 25 K. egyszermindenkori segélyben részesül; daloskörü felszereléseket kap a magyarhermányi Emke-daloskör; Emke-daloskönyvet a nyárádszentlászlói daloskör; deményházi és sóváradi Emke-ifjúsági egyesületek alapszabályai felterjesztetnek megerősítés végett; vajdaszentiványi ref. olvasókörmek az eddigi Emke-népkönyvtárt, miután a község magyarsága csak egy felekezetű, bizonyos feltételek mellett kezelésbe átadható; felkérletnek alakítsanak Emke-népkönyvtáregyesületet, mielőtt a népkönyvtárt megkapnák; homoródvárakcsenyfalvi állami iskola folyamodjék kir. földmívelésügyi miniszteri könyvtárért; bánffyhunyadi ipartestület könyvtár iránti kérése áttétetik a fiók-választmányhoz. Balázsfalvi iparos polgári egyesület figyelme felhivatik, hogy Balázsfalván két magyar könyvtár van.

T. alelnök-főtítká jelenti, hogy a Körösi Emke olvasóegyesület, mint gyűjtőbizottság megkapta a K. Csoma Sándor-emlékre kir. belügyminisztertől a gyűlés iránti engedélyt. A központ ennek alapján az olvasó egyesület erkölcsi támogatására megtette a lépéseket. M. Tud. Akadémia, Magyar földrajzi társaság, Nagyenyedi Bethlen kollégium, mint K. Csoma Sándor tanuló intézete és a sepsiszentgyörgyi Mikó-kollégium, mint szülővármegyéje kollégiuma s több egyes megkerestettek, hogy a gyűjtőívet együttesen bocsássák ki. A kolozsvári egyetem székegy ifjúsága szintén K. Csoma Sándor-bizottságot alakított.

Ipari ügyek terjesztetnek elő. Magyar Védőegyesület üdvözlőlvén az Emkét a honi iparpártolás körül kifejtett akeziójáért, kéri az Emke-iparezikkek szerződési mintáját s engedélyre vonatkozó felvilágosításokat. Megadotnak. F. M. K. F. elnöksége tudatja, hogy Fekete Gábor kir. táblai elnök indítványa szellemében állandó agitációt folytat s a zsolnai iparkialítás alkalmából külön is felhívta tagjainak s a felvidék közönségének figyelmét a magyar iparezikkekre. Kolozsvári kereskedelmi és iparkamara értesít, hogy az ország összes gazdasági tudósítói az O. M. G. E.-ben tartott kongresszuson kimondották, mikép önkéntes apostolai lesznek a honi ipartermékeknek, ha az iparosok versenyképes áruik ajánlatait, árjegyzékét stb. stb. rendelkezésre bocsátják. Kimondotott a gazdasági tudósítók névjegyzékének az Emke számára is beszerzése, hogy az iparosok rendelkezésére bocsátassék.

Budapesti kávé-ipartestület 342—903. szám alatt értesít, hogy az ipartestület összes tagjait körlevélben felhívta, mikép csak hazai termékeket vásároljanak s itthon nem termelt szűkségüket is hazai közvetítőitől szerezzék be, mely utóbbi céljából hat hónapon belül külföldi gyárak Magyarországon önálló vezérigynökségeket állítsanak fel, máskülönben az ipartestület az iparezikkeknek a kávéházakból való kiküszöbölése iránt fog mozgalmat indítani. A választmány örömmel üdvözlöi a hazafias kávé-ipartestület határozatát s a maga hatáskörében felhívja a fiókok figyelmét az akezió támogatására.

Nagysurányi ezukorgyár beküldi magyar feliratu címkeít is, megjegyezvén, hogy német felirásu kepecskéit esakis külföldre szöló külde-ményekre használja s csupán tévedésből kerülhetett nehány darab a beföldi fogyasztás részére szánt ezukorkák közé, a mi jövőben nem fog többé előfordulni.

Temesvári gyűjtőgyár jelenti, hogy az égés után szenvedett kárt még modernbbül teljesen helyreállította s ujabbban a kir. kereskedelemügyi miniszter is 22.500 kor. értékű oly gépeket aján-dékozott a gyárnak, melyek esakis külföldi gyűjtődobozok és alkatrészeik gyártására szol-gálnak.

Flóra-gyár részletesen előterjeszti, hogy a gyárban mult évi november hó 29-én beállott tüzeset következtében a szenvedett károkat szintén a legmodernbbül helyre hozta s most az új berendezés következtében oly gyertyákat fog gyártani, a melyek minőség tekintetében az összes osztrák gyártmányokat fölülmulják.

Halász Ferencz és Pál szivarhüvely-gyárosok felvilágosítást adnak az egyesülettől hozzájuk intézett kérdésekre, kifejezván, hogy a 400 munkással dolgozó gyár szintén mindent elkövet az Emke szivarkapapírok és hüvelyek tökéletes kiállítására, a melyek eddig is a Janina hüvelyekhez egészen hasonló anyagból készültek, csak a közönség ne engedje magát külföldi nevű szivarkapapírok és hüvelyek által félrevezettetni, s a kereskedők karolják fel hazafiasan az ügyet. Mindezek öröndetes tudomásul vétetnek.

Az „Ellenzék” szerkesztősége áttesszi „Szemlélő” alírással egy ismeretlen felszólalását a magyar ezukor ellen. A választmány kimondja, hogy névtelen vádaskodásra nem felel s kéri a hazafias napi sajtót, hogy az eféle osztrák álalkodásokat a leghatározottabban utasítsák vissza.

T. alelnök-főtítikár bemutatja a *Schröckenfux* Pál és Ferencz osztrák kaszagyárosok engedély nélkül forgalomba hozott Emke-kaszájának egy példányát. Más osztrák gyárosok meg Mátvás király, II. Rákóczi Ferencz és Turul-kaszákat hoztak szintén hasonló módon forgalomba. A választmány kimondja, hogy a gyárosokhoz *tiltako-
zó levelet* intéz, megkeresi a kir. kereskedelemügyi minisztert e *hallatlan visszaélés megakadályozására* és ha lehet, megtorlására, átiratot intéz az összes kereskedelmi és iparkamarákhoz, vaskereskedőkhöz, a Magyar Védő-Egyesülethez, Országos Iparegyesülethez, felkérve őket, hogy hatáskörükben a szóban levő osztrák házakat üldözzék s egyszersmind felvilágosítással kerestetik meg az egész hazafias magyar napi sajtót.

Mindez ipari kérdések kapcsán a választmány kimondja, hogy újlag felkéri a kolozsvári kereskedőket az általuk tartott honi iparcikkék jegyzékének beküldésére, hogy az egyesület azt kinyomatva, a tagok közt terjesztsze. Egyben *Kuszkó* István indítványára kimondatik, hogy az Emke felterjesztést intéz a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben arra kéri, hogy a miniszter az orsz. iparok atási tanácsot utasítsa, a kereskedelmi és ipariskolákban, úgy az alsó fokukban, mint a közép és felső fokukban a szállítási képességgel bíró hazai gyárak és iparvállalatok termékeinek, a magyar gyártmányok védjegyeinek ismerteté tételére. Továbbá, hogy törvényi intézkedés az iskolákban, hogy a tanulók a honi ipari védjegyeket ép úgy gyűjtsék, mint a bélyegeket s a miniszter a honi iparpártolásra vonatkozó rendeleteit újabb gyakorlati intézkedéssel egészítse ki. Hétfalusi nőegylet a csángó háziipar felkarolására kis forgótóke alakításul 300 kor., segélyt kérvén, megszavaztatik. T. alelnök-főtítikár jelentést tevén a széki kiállítás tárgyában az E. G. E. által febr. 20. árá egybehívott értekezlet eredményéről, a választmány helyeslőleg veszi tudomásul, mikép az értekezlet egyhangulag kimondotta az eszmének felszinen tartására egy bizottság kiküldését, a kiállítás létesítésének azonban egyelőre, míg a miniszteri széki kirendeltség is némi eredményeket mutathat föl, elhalasztását.

Feilitzsch Arthur báró felszólalására helyeslőleg vétetik tudomásul a módszer is, melylyel az Emke honi iparpártolási akeziója folytatattatik. Az Emke-iparcikkék után befolyt: Beimel és Basch budapesti rizskeményítője után 230 K. 30 fill., Flóra-gyertyák után 52 K. 17 fill., Hochsinger-testvérek Emke-tintája után 34 K. 50 fillér.

Több folyó ügy közül megemlítjük, hogy a fiókok részéről a következő összegeket küldték be: 1. Fogaras vármegyei választmány *Várnai* Sándor m. kir. érdemester, pénztáros utján 120 K. t. 2. Udvarhely vármegyei választmány *Dózsa* Jakab áll. főreáliskolai tanár, pénztáros utján 51 K. t. 3. Szeben vármegyei választmány *Bod* Péter igazgató, h. pénztáros utján 36 K. 50 fill. 4. Maros-Torda vármegyei választmány *Nagy* Sándor gyógyszerértulajdonos, pénztáros utján 27 K. 5. Kézdi-orbai járási választmány *Bogdán* Ferencz ny. igazgató, pénztáros utján 24 K. 6. Csik vármegyei választmány *Deibukát* Jakab számvevő pénztáros utján 6 K. Ez is a fiókok tevékenységének tanujele.

Az ülés késő este az elnök életetésével véget ért.

Egyről-másról.

— Budapesti levél. —

Irtá: **Lux Terka.**

Valamennyi rovatja között az újságoknak, legszomorubb rovat: a törvénytörési. Szomorubb az öngyilkossági rovatnál is és kínosabb minden más katasztrófánál, mert a legkínosabb halál is a megsemmisülés nyugalomával jár, míg a börtön ajtaja az élet gyalázatába vezet.

Az e heti törvénytörési rovat krónikája ép oly gazdag, mint rendkívüli volt. Az értelmiségnek, a diplomás osztálynak két tagja ült a vádlottak padján. Egy javakorabeli családapa, egy kész ember, s egy fiatal, egész fiatal ember, küszöbén még az életnek, küzdve még nemcsak az életért, de magáért a diplomáért is.

Egyik: egy törvénytörési bíró, másik: műegyetemi hallgató. Egyik: megvesztegetés vádja alatt áll, másik: lopás vétsége miatt. És egyik se saját könnyelműségének áldozata, hanem az életé. A mindennapi gondok keserves harezában buktak el, semmiféle luxustárgyba nem botlott belé a lábuk, csak ép: az egyiknek kevés volt a kenyere, a másiknak meg: egy csöpp se volt. Egyik drámában sincs itt: asszony, kártya, ló-futtatás és pezsgőzés, csak a legegyszerűbb és legkegyetlenebb kelléke az életnek: a kenyér. A kevés kenyér s a semmi kenyér. Az emberek állandó hadüzenője, rettenetes pestise, legádázabb ellensége: a kenyér. A kenyér, mely ezer meg ezer alakban rontja meg az embereket. Azt a nagyon fiatal, az élet küszöbén álló műegyetemi hallgatót, egy platinaeszeze alakjában rontotta meg. A tulajdon iskolájából, a laboratóriumból lopta el és eladta háromszáz koronáért, hogy a tandíját kifizethesse. És elitelték két hónapi fegyháza. Vagyis a társadalom eltemette a maga temetőjébe. S az élőhalott, ki a saját temetését látja, kétszer hal meg. Sőt, az erkölcsi halott jobban hal meg, mint a testi halott. Ennek van reménye a feltámadásra, annak nem lehet. Ha volna is, eiső csirájában lebunkózza a felséges morál.

Jézus Krisztusnak nincsen a földön olyan helytartója, a ki a morál ellen vétőknek megbocsátana. Az ember kicsi és gyöngye ehez, ő csak tanácsot tud adni: lödd főbe magad, vagy rugni tud. A földön megtérni nem lehet. A megtérés olyan palló, mely csak a tulvilágra vezet. Az emberekhez nincsen a megtérésnek utja. A morál nem olyan demokrata, mint az Uristen, hogy tisztító intézetet tartana, a hol a beszennyeződött, vagy pecsétet kapott ruhát kitisztítsák. A morál azt mondja: itt egy öltözet ruha, viseld. De úgy viseld, hogy be ne piszkítsd *kívülről. Belülről tehetsz vele, a mit akarsz.*

Ez a morál. A ki nem kodex ellen vét, az ügyetlen, ostoba, életterlen. Le vele! Agyon kell bunkóznia. Pecsétes frakkban nem lehet társaságba menni, de pecsétes fehérneműben lehet. Kinek él az ember? Saját magának? Dehogy. Inasa, szolgálja a társadalomnak, a mely eltartja. És ez a gazda csak megkívánhatja a cselédjétől, hogy tiszta livrében kerüljön eléje?

Szegény platinaeszeze-tolvaj fiú, szegény becsületes lelkű, ostoba Benton Miksa, hiába ígérted te sirva a bírónak, hogy kétszeres erővel fogsz dolgozni, ha kiszabadulsz, azt a platinaeszeze-foltot se le nem dolgozhatod, se le nem vezekelheted soha, soha. Ahhoz, hogy tisztességesnek látszodjál, nem munka, nem tisztító könnyű, de ravaszság, ész, hidegvér és néha — becsületlenség szükséges. De okoz becsületlenség.

Ha lekötöd magadat egy okos apának, hogy elveszed a lányát, ha elkészülsz, ha apró hirdetések között öreg asszonyok barátjaul ajánlko-

zol, vagy ha udvarolsz, akár a lakásadónéd szakácsnéjának, nem kellett volna ellopnod a platina-eszézt és a tandíjad úgy is meglett volna, akkor legfeljebb azt mondják a becsületlenségre: milyen agyafúrt, életrevaló fiú ez!

Igy azt mondják reád: milyen becsületlenül ügyetlen!

Emlékezés Kant Immanuelre.

— Böhm Károly előadása. —

Kolozsvár, febr. 13.

A „Stoa Kantianat” tegnap töméntelen babérág és tengersok palma borította el. A tiszta gondolkodásnak mesterei, s azok kik éjt-nappalt egybefűzve buvárolnak az emberi lélek és világrend mélységeiben, hatalmas gondolatokkal telt gyönyörű megemlékezésekben helyeztek koszorut a legnagyobb filozófus szellemalakjára. Tudományos testületek, egyletek és társulatok megemlékeztek Kant Immanuelről, a legnagyobb német bölcseletről, ki egy új világ megteremtője és még most is leghatalmasabb uralkodó a filozófiában.

Száz éve mult épen tegnap, hogy a königsbergi böles gyöngye és törekeny teste, mely 80 éven át viaskodott az enyészettel, megtért az enyészethez. Sugárzó szelleme azonban száz esztendő ködén is átvilágol és pedig ugyanazzal az intenzitással, melylyel besugározta életében a szédítő mélységeket, hová leereszkedni csak neki adatott. S abból a világszerte megnyilatkozó kegyeletből, mely Kant Immanuel halálának századik fordulóján megnyilatkozik, kivette részét a kolozsvári univerzitás is. Kivette a tudomány legkimagaslóbb bajnoka iránt érzett méltó tisztelettel.

Böhm Károly, egyetemünknek kiváló filozófia-professzora, tegnap kezdte Kant Immanuelről szóló előadásainak sorozatát. Tegnapi megnyitó előadásának közérdekessége nemcsak a kegyeletes alkalmasságon sarkal, hanem főképen azon a mély megértésen és alapos tudományosságon, melylyel hallgatósága elé állította Kant Immanuelt. A tegnapi előadás pedig kiemelkedett a szokásos egyetemi előadások színvonalán és méltán megérdemelte azt a feszült érdeklődést, melyet a nagyszámban összejejt tanítványai és a tudós professzor mind a négy karról megjelent *tanítvársai* tanusítottak iránta.

Előadásának rövid vázlatát a következők:

Lélekemelő ünnepek folynak ma le Königsbergben, Poroszország második fő és székvárosában. Az „Albertus” egyetemen megjelennek a különböző világi, katonai méltóságok, előkelőségek s az auditorium maximumban nagy nyilvánosság előtt megjutalmazták azt a legjobb munkát, melyet fiatal elme irt Kant Immanuelről. A „Palestra Albertina”-ban holnap az ifjuság nagy ünnepélyt rendez, melyen Kant-korabeli jeleneteket is adnak elő. De nemcsak Königsbergben, hanem az egész világon ünnepelnek ezen a napon, melyen meg kell emlékeznünk arról, ki intellektualis értékénél fogva nagyobb minden egyéb gondolkodónál. Olyan mélységekbe hatolt le Kant, hová leereszkedni vele is nagy szellemi munkába kerül. Nekünk magyarnak is mély tisztelettel és tartós megindulással kell meghajolnunk dicső emléke előtt. Mindenütt, a hol csak a szabadságért epekednek, megemlékeznek a legnagyobb gondolkodóról, ki filozófiájának tengelyévé a szabadságot, a gondolkodás szabadságát tette.

Azután rátért életének vázlatos elmondására és alakjának jellemzésére. Kant Immanuel 1724 április 22-én született Königsbergben s ott is halt meg 80 éves korában, 1804 februárius 12-én, mely idő alatt szülővárosának határát sohasem hagyta el. Atyja szijgyártó volt, épen úgy, mint Fichte takács, Melancthoné kovács. 1758-ban habilitáltatta magát az egyetemen, 1770-ben, tehát 46 éves korában foglalta el a logika és

metafizika tanszékét. Nagyhirű tanításaival, melyekben 30 éven át folytatott gondolkodás eredményét: a kritikai filozófiát revelálta, egyszerre híressé és nagygyá tette az „Albertus” egyetemet.

III. Frigyes császár, kinek elméletét csak a francia filozófusok foglalták el, nem vette észre Kantot. De legalább szabadon terjesztette III. Frigyes felvilágosult uralma alatt eszméit. 1801-ben azonban ennek is korlátot vetettek. Zedlitz miniszter helyett a papság Wolner jött, ki értesülve Kant szabad eszméiről, egy királyi leiratban intette, hogy hagyjon fel felforgató tanításával, mert renitencia esetén kellemetlen-ségei lehetnek. Az agg tudóst mód felett sértette ez a leirat, s bár indignálódva utasította vissza, nagy hatással volt lelkére. Ereje fogyott s dolgozni nem tudott. Ott ült íróasztala mellett, de gondolatai már csak a régi nyomokban mozogtak. Mind jobban betegeskedett a gyönges test, s bár nővére és híres tanítványa *Wasiansky* gondosan ápolták, februárius 12-én délelőtt 11 órakor meghalt. Utolsó szava, mikor italt nyújtott neki, ezt volt: „Jól van!”

Az előadás remek része volt Kant Immanuel jellemzése. Kant igénytelen megjelenésű volt a daliás Lessinggel szemben. Hegyes állával ellentétben állott magas, tiszta homloka. Sovány arca szigorú komolyságot tükrözött Lessing szívbe lopo- zó vidámságával szemben. Látszott rajta a világtól való elvonulás, zárkózottság és fürkésző, mély tekintete mutatta a világ titkaiba való elmerülést. Szelíd, kék szemei mégis a jóság, szeretet derűjét árasztották. Teste gyönges, ideges volt. Szinte csodás, hogy birta 80 esztendőn át a nagy munkát s a szellem fárasztó működését, a kinek egy frissen nyomott ujság nedves papírosz már hűlést okozott.

Melle beesett, tüdeje gyönges, s sétálni csak azért szokott egyedül, hogy járás közben ne kelljen beszélnie, mert ez neki már fájdalmat okozott. Lelke is jó és nemes volt, de ment minden rajongástól és enthusiasmustól. Ki nem állhatta a szemforgató, vallásos rajongást. Nem volt tuláradó a barátságban, s szentimentális a szeretetben. Valóságos északnémeti típus: minden ellágyulások és tulzott lángoló érzelmek nélkül. De jó volt és könyörületes. Meggyőződésében szilárd, akarataiban erős és törhetetlen. Fantáziáját a kritikai eszmélés láncaira kötötte. A mi az értelmén kívül esett, azt nem igen kutatta, a mit megértett azt elméletileg alakítja át. A kategorikus imperatívusz elméletének fordulópontja. Erkölcstana a legszebb, legtisztább meggyőződés leszűrődése, s azért oly nemes, önzetlen és minden feltétel nélkül való, mert erkölcs-filozófiájánál önmaga ült magának modelt.

A magas, tudományos színvonalon mozgó előadás mindvégig lebilincselte a nagyszámu hallgatóság komoly érdeklődését s végeztével zajos éljenzésben tört ki a hallgatóság. Kant filozófiájának tüzetes ismertetésére, Kant egyéniségéről a tegnapi nyújtott remek kép után, előadásainak következő során fog rátérni a tudós professzor.

Apróságok.

Budapest, febr. 12.

Qui habet tempus, habet vitam... Tisza Istvánnak pedig épen egy évi ideje van arra, hogy véget vessen annak az elharapózott fölfogásnak, hogy a parlamenti kisebbség kisebbségének joga van megakadályozni mindent, a mi az ország érdekében való. A hadvezetőség — nem kezeskedünk a hírért, de valószínűnek tartjuk — úgy intézkedett, hogy akármikor kegyeskednek is megengedni a sorozást Ugronék, semmiesetre sem engedi meg előbb a katonák bevonulását, mint októberben. Ennyi idő alatt pedig Tisza István gróf elintézhethi ügyeit Szederkényiékkel.

Ma azt rebesgették politikai körökben, hogy a delegáció ülései után a képviselőházban újból megkezdődnek az ülések paralell rendszer szerint. És ime, az ellenzéken nyugodtan fogadták a hirt s nem mondta senki, hogy ez az alkotmány eltiporása. Az emberekben felülkerekedik a józan-

ság s ma az az általános vélemény, hogy az ország sorsa mégis csak fontosabb, mint a törvények formájához való ragaszkodás.

*

Az események homokterében egyébként nem a magyar politika áll, hanem a keleti háború, melynek egyes fázisait visszatartott lélekzettel lesik az emberek. A beavatkozás kérdését mindenki elintézettnak veszi s kevesen gondolnak ma már arra, a mi az első napokban foglalkoztatta az embereket, hogy tudniillik az ázsiai partokon ki- gyuladt tüzek Európára is átesapnak. A szim- patiók Budapestén a japán fegyverek mellé sze- gödtek a zsuron; kávéházban, mindenütt ujon- ganak, mikor egy-egy orosz hajó elsüllyesztéséről érkezik hír. Csak a tengerészszakértők pislognak s hogy tegnap egy tengerésztiszttel beszéltem, meg- értettem orosz-barát álláspontját.

— Fogalma sincs, — mondta — hogy a sárgák mennyire gyűlölnék minket fehérket s ha most eltudják verni az oroszokat, vérszemet fognak kapni. Nem adok neki tizenöt évet, úgy végiggá- zolnak rajtunk, hogy a kik ma a kultura nevé- ben japánbarátok, sirni fognak a letiport európai kultura miatt. Aztán majd úgy lesz, hogy Kiná- nak és Japánnak lesznek európai birtokaik és va- lahól az Adrián lesz egy sárga settlement.

Egyelőre azonban nem kell félni. Tizenöt év sok idő. Addig sokat lehet még obstruálni.

H I R E K.

Kolozsvár, febr. 13.

— **Özvegy Tisza Lászlóné temetése.** Geszten a gyászoló család és néhány meg- hívott barát részvételével kísérték végső útjára *Özvegy Tisza Lászlóné*. A vonat a metró holi- testét hozta, Nagyváradról esütőtökön d. e. 11 órakor érkezett a nagyszalontai állomásra; innen kocsin vitték a koporsót Gesztre.

A temetési szertartás déli egy órakor kezdő- dött. Ott volt *Tisza István* gróf miniszterelnök és felesége *Tisza Ilona*, azután az elhunynak vejei, *Sándor János* államtitkár, *Bethlen Pál* gr. főispán és *Zeyk Kálmán* földbirtokos feleségük- kel; továbbá *Tisza Kálmán* gróf és neje, *Tisza Lajos* gróf és ifjú *Tisza István* gróf. Azonkívül *Beniczky Ádám* *Bölöny József*, *Markovics Antal*, *Lovassy Ferencz* családostól.

A gyászszertartás megható, komoly egyszerű- séggel folyt le. *Szabó István* geszti ev. ref. lel- kész rövid imát mondott, a mire a boldogultat a családi sirboltba helyezték férje, *Tisza László* mellé. A gyászoló család este együtt maradt. *Tisza István* gróf azonban *Sándor János* bel- ügyi államtitkár kíséretében az esti vonattal Budapestén át egyenesen Bécsbe utazott, a hová pénteken délben érkezett meg. A családtagok a reggeli vonattal utaztak el Nagyváradon át erdélyrészi otthonukba.

A *Beszterczén* tartott gyászszertartásnál a ravatalra letett koszorúk nagy számából „*Ilona és István*” koszorúin kívül még a következőket jegyezték fel: *Jolán és Pál*, *Etelka és Károly*, *Károly*, *Etelka*, *Laczi*, *János*, *Béla*, *Ist- ván*, *Anna*, *Ágnes*, gróf *Legothetti Alfréd* és családja, *Otilia* néni — *Agnes*. Gróf *Lázár Imre* és neje: *Tiszteletük és szeretetük* jeléül. Gróf *Lázár Árpád* és neje — *Tiszteletük* jeléül. *Bethlen Gergely* gróf és családja — *Otiliá- nak tiszteletük* jeléül, *Beata és Balázs* (gróf *Bethlen Balázs*). *Géza és Berta*: a jó rokonnak! Gróf *T. István* — *Nagymamának*. *Margit* — *Nagymamának*. *Ilonka* — *Szeretett sógoránéjának*. Gróf *Tholdy Amália és Maure Rozália* — *Sze- retetük* jeléül. *Báró Szentkereszthy Zsigmond és családja* *Kegyeltük* jeléül. *Besztercze-Naszód vármegyei* — *Jótekonyság* négyzet, *Besztercze-Na- szód vármegye tisztkara* — *Tisztelete* jeléül.

Klotilde és dr. Nussbaeher — *Aus tiefster Ver- ehrung*. *Takács Károly és neje* — *Mély tiszte- lettel*. *Bodolla Béla és neje* — *Őszinte részvét- tel*. *Urányi Aladár és neje* — *Mély tiszteletük* jeléül. *Felméri Lajosné* — *Kegyeltük* jeléül. *Dr. Hajnal Géza és neje* — *Tiszteletük* jeléül. *Dr. Csereátony Gyula és neje* — *Mély részvétük* jeléül. *Böske Kálmán* — *Otilia* néni — és még számtalan eszokor és koszorú, mind élővirágból fonva.

— **Városi ügyek.** A város 1901. évi *zárszámadását* a belügyminiszter felülvizsgálván, azt teljertartalmulag jóváhagyta. — *A közmun- ka- bizottság* az új építési szabályrendelet nagy részét már letárgyalta, a tárgyalások azonban még több napig fognak tartani s így e javaslat csak a márcziusi közgyűlésen lesz tárgyalható. — A februáriusi rendes közgyűlés előkészítése végett a *szakbizottságok* ma délután együttes ülést tartanak.

— **A vasuti építkezések felülvizs- gálása.** A kolozsvári vasuti állomásnak kibő- vítése és átalakítási munkálatai teljesen befeje- zést nyervén, a foganatosított munkálatok mű- tanrendőri bejárását a m. kir. vasuti és hajó- zási felügyelőség elrendelte s az eljárás meg- kezdésére f. évi februárius hó 24-ik napjának délelőtti 9 óráját tűzte ki. E bejárás az érde- kelteken kívül városunk közigazgatási bizottsága is képviselteti magát.

— **Időjárás.** Az enyhe, derűs időjárás ismét alábbhagyott. A hőmérséklet az erdélyi részeken a legtöbb helyt a 0° alá került. *Ko- lozsvárt —1°C középhőmérsék van, csendes, derült időjárással.* Az üzletvezetőségnek a jelen- tése az időjárásról a következő:

Üzletkezelőség —1 csendes, derült. Nagy-Várad —1 csendes, derült. Torda —1 csendes, derült. Maros-Ludas —1 szeles, derült. Maros-Vásárhely —1 szeles, derült. Szász-Réger —4 csendes, derült. Tövis +2 csendes, derült. D.-Szt.-Márton —3 csendes, derült. Sávár —1 csendes, derült. Kis-Kapus +1 csendes, derült. Seges- vári —1 csendes, derült. Székely-Udvarhely —5 csendes, derült. Brassó +1 csendes, derült. Seps-Szt.-György —3 csendes, derült. Csik-Szereda —6 csendes, derült. Csik- Gyimes —3 csendes, derült. Kézdi-Vásárhely —1 csen- des, derült. Zernest —2 csendes, derült. Predeal —1 csendes, derült.

— **A nagybeteg hercegprímás.** *Vasary Kolos* hercegprímás — a kinek teg- nap ünnepelték 72-ik születésnapját — mint Budapestről írják — súlyosan megbetegedett. Az agg főpap már több nap óta gyengélkedő álla- potban feküdt budavári palotájában, de már az éjjel olyan válságosra fordult az állapota, hogy az orvosai legrosszabbtól tartottak. *Kohl* Me- dárd püspök egész éjszaka a nagy beteg mel- lett virrasztott. A hercegprímás több ízben el- vesztette eszméletét. Tegnap délelőtt *Kohl* Me- dárd a beteget, annak egyenes kívánságára, el- látta halotti szentségekkel és feladta rá az utolsó kenetet. Délután az agg főpap valamivel job- ban érezte magát, de azért orvosai aggodnak életéért.

— **Aranytoll Csengeri Jánosnak.** Meleg közvetlenségű, lelkes ünnepeltetésnek volt ma délelőtti részese *Csengeri János* dr., a ko- lozsvári egyetem tanára. Tanítványai, kik kö- zött nagy tiszteletnek és szeretetnek örvend, rendezték az ünnepeltetést, abból az alkalom- ból, hogy *Csengeri Jánost* a Kisfaludy-Társaság tagjai közé választotta. Egy aranytollat nyuj- tottak át közszeretben álló professzorunknak, ma délelőtti 11 órakor a bölcsészeti kar I. sz. tantermében. Az aranytoll átadásakor *Császay László* IV. éves bölcsélet hallgató őszinte igaz szeretettől és tisztelettől áthatott szép üdvözlő beszédet mondott, mely után *Csengeri János* köszönte meg gyönyörű szavakban a meglepe- tés s tanítványai részéről nyilvánuló ragasz- kodást és becsülést. Beszéde végén zajos ová- czióban részesítették az ünnepelt professzort.

— **Felolvasó-est.** A legközelebbi Szt.- Antal felolvasó estét e hónap 15-ikén hétfőn este

6 órakor tartják meg a róm. katb. főgimnázium disztermében Felfog olvasni ez alkalommal dr. Hirschler József szemináriumi igazgató „Magyarok Rómában II.” című themáról; Csergő Gábor joghallgató egy költeményt, Pollák Vilmos pedig a „Magyar dal” című Kerner-Herodek-féle melodramát fogja elszavalni zene és ének kísérettel. A Mária-énekkar néhány ének számot ad elő. Gróf Majláth püspök a felolvasó estén való megjelenését biztos kilátásba helyezte.

— **A kolozsi pénzhamisítók kihallgatása.** A kolozsi pénzhamisítók és a Magyar-utcai kasszarablók elfogott hét tagját, tegnap egész délelőtt vallatta a rendőrség. Simon Mózes kolozsi koresmáros és 4 közvetlen bűntársa minden reájuk felhozott vádat konokultagadnak. A másik két kolozsvári bűntárs, kiket legelőször fogott el a rendőrség, teljes beismerésben vannak. Elismerik a pénzhamisítást és a pénz forgalomba hozását és szemébe mondják Simonnak, hogy ők rabolták el a hitelszövetkezet kasszáját. Simon és társai mindenre azt felelik: „Hazudnak, nem igaz semmi”.

A rendőrség reméli, hogy a vidéki esendőrség, kiknek elfogatási parancs ment, még több pénzhamisító elfogására 24 óra leforgása alatt Kolozsvárra hozza azokat az egyéneket, kiket még a vidéken a pénzhamisítás gyanúja terhel, kiket azonban a beismerésben levő két pénzhamisító személyesen s nemcsak a koresmáros előadásából ismer. A rendőrség egyik kolozsvári pénzhamisító lakásán 78 darab alkulesot talált, melyek közül három egészen új és a magyar-utcai hitelszövetkezet zárait találta. A rendőrség a kihallgatás folyamatát és további részleteit az ügy érdekében titokban tartja, de valószínűleg három nap alatt az összes bűntársak össze lesznek fogva.

— **Vallások estéje.** A protestáns vallások estéje holnap, vasárnap d. u. 5 órakor a következő tárgysorral tartják meg: I. A ref. theol. fakultás disztermében. 1. Ének. 2. Felolvasás, tartja Kenessey Ida k. a. 3. Ének. II. A magyar-utcai ref. népiskolában. 1. Ének. 2. Felolvasás. 3. Szavaltat. 4. Ének. III. A hídve-i népiskolában. 1. Ének. 2. Felolvas: Molnár Lőrincz ref. pap. 3. Szavaltat. 4. Ének. IV. A város mozdostori részében. (A gazdas. int. erdész-lakban.) 1. Ének. 2. Felolvasás, tartja: Szabó Miklós h. pap. 3. Ének.

— **Jégtorlódás.** A tűzoltóság tegnap délután telefonon jelentést tett a rendőrségnek, hogy a Vágóhid mellett folyó Szamos medrét hatalmas olvadó jégtáblák zárják el. A fenyegető veszedelem kikerülésére azonnal intézkedtek a jégtorlódás megszüntetésére. Jégtörő csákányokkal, kampókkal rövid idő alatt sikerült is a torlódást eloszlatni. A Szamos mentén pedig öröket állítottak fel, hogy állandóan figyelemmel legyenek az esetleg bekövetkező veszedelemre.

— **Előadás a Szent-György-szoborról.** Czákó Elemér az Iparművészeti Múzeum könyvtárosa, tegnap fejezte be Budapesten Kolozsváry Márton és György XIV. századbéli magyar szobrász-művészekről szóló előadását. Érdekes felolvasása során elmondta, hogy Kolozsváry Márton és György XIV. századi szobrászaink a Szent-György-szobrot egy darabból öntötték, az u. n. viasz-kiolvasztási eljárás szerint és műüket a legapróbb részletekig kidolgozták a valóságnak megfelelőleg, úgy, hogy azt látva, a leglőkétesebb fogalmat alkothatunk magunknak egy Nagy Lajos korabeli lovas vitézről. Az alaki és anyagi vizsgálat után Czákó a műalkotás szellemét taglalja. Ilyen szabadon álló érez-szobor még nem volt a keresztény művészetben előtte, még tüneményesebb azonban az a drámai fölfogás, a melylyel a sárkányölő vitéz cselekménye elő van adva. Hozzá hasonló példát csak Donatello művészete tud felmutatni. Szent-György-szobrát alig választja el néhány lépés a Gatta-melatótól. A szép előadást zajosan megtapsolták.

— **Az orvostanhallgatók önképző-egylete.** A kolozsvári tud. egyetemi orvostan-

hallgatók önképző- és segítő-egylete februárius 14-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor, a belgyógyászati kóroda tantermében önképzőköri gyűlést tart. Tárgy: Gyergyai Árpád: A rostonyás tüdőgyulladás histogenesiséről.

— **Öngyilkos-ági kísérlet.** Tegnap éjszaka fél tíz órakor egy lövés dördült el a Grand kávéház udvarán. Egy tizenhét éves fiatal ember, Goldsleger Imre VI. gimnázista egy 7 mm-es revolverrel vaktöltéssel a szíve fölé mellébe lőtt. A kihívott mentők kötözték be a sebet és megállapították, hogy a seb nem veszélyes, a vaktöltés nem hatolt mélyre és a fiatal ember 1–2 hét alatt teljesen felépül.

— **A Dávid Ferencz-Egyesület estélye.** A budapesti Dávid Ferencz-Egyesület fényesen sikerült hangverseny-estélyt rendezett tegnap este a budapesti Tisztviselő Kaszinó helyiségében. Az érdekes programmon, melyet több előkelő fővárosi művész és művészno közre működése tett változatossá, szerepelt dr. Vársárhelyi Béla, a nálunk is jólismert kitűnő művész-hegedűs, ki Saint-Saens „Rondo capriccioso”-t játszta el általános feltűnést keltő briliáns művészettel. A program utolsó száma Péterfy Jánosnak ötletes, jóízű humoros felolvasása volt, mely után késő éjjelig tartó táncz következett.

— **Tíz fillér felhajtása.** Tíz csekély fillérnek a felhajtása — hivatalos uton — bizony sok galibát, százannyi költséget és ezer kellemetlenséget okoz. Sokszor egy kis feledékenységen mulik az egész s mégis, milyen előkelő hivatali apparatusokat mozgat meg ez a csekély összeg. Példa rá a következő eset. Kovács István székelyudvarhelyi illetőségű ember a belgrádi osztrák-magyar konzulátusnak bélyegköltség ezimen adós maradt 10 fillérrel. Ezért a konzulátus jelentést tett a közös hadügyminiszternek, kérvén az összeg felhajtása iránt sürgős intézkedést. A közös hadügyminiszter ártirt érte a kereskedelmi miniszternek, az leirt a marosvásárhelyi keresk. és iparkamarának. Az iparkamara Udvarhely város polgármesteréhez tette át az ügyet — felhajtásra. Már most a polgármester felhívta a 10 fillért és beküldi a kamarának, a mely a főtebb jelzett uton eljuttatja a belgrádi konzulátushoz. A 10 fillérért foglalkozott ez ügygyel 60–70 ember, ráment vagy 10 iv papiros és boriték. Holott a belgrádi konzulátus legkisebb hivatalnokai is szívesen kirázta volna a mellénye zsebéből a kellemetlenségek elkerülésére a nagy kerülővel nyomozott 10 fillért.

— **Osztrák fegyverszállítmány Japán részére.** Fiuméből jelentik a Bud. Levelezőnek: A déli vasut vonalán tegnap két wagon rakomány lőfegyver érkezett Fiuméba, melyet egy ott várakozó osztrák Lloyd hajóra raktak be nyomban. A lőfegyvereket állítólag a Japán kormány rendelte meg egy stajerszági fegyvergyárnál.

— **Váltóhamisító asszony.** Debrecenből írják, hogy a két éve az örültek házában levő Gyürky Lajos, volt államvasuti ellenőr felesége tegnap az iparbankhoz egy 500 koronás váltót nyújtott be, a melyről kitűnt, hogy hamis. A rendőrség megállapította, hogy Gyürky Lajosné, egy szép megjelenésű, fiatal hölgy, már eddig több debreczeni pénzintézetnél öt hamis váltót helyezett el.

— **Orgyilkosság.** A biharmegyei Szászfalva határában a Rikosd felé vezető országuton holttestre találtak, a melynek nyakszirtje egy halálos sebtől vérzett. A hulla megtalálói Anozika Györgyre ismertek a halottban. A csendőrség nyomban hozzá látott a nyomozáshoz s hamarosan kézre is kerítette az orgyilkost ifj. Bles Péter személyében. Bles beismerte rémes tetteit. Elmondta, hogy hátulról orozva döfte le Anozikát, a ki régi haragosa volt. Az orgyilkost tegnap este láncra verve beszállították a nagyváradi ügyészség fogházába.

— **A facsúztatás halottja.** A biharmegyei remeci faipari telepen minap halálos cserencsétlenség történt a szálfaak csúztatásánál. Iaszk Péter munkás nagy gondatlanul ép akkor bók-lászott a facsúztató vályuban, a mikor a meredőkes csatornán roppant súlyú és nagy tömegű bárdolt gerendát csúztatott le rajta. A szélvészgyorsan alázuhanó gerendák maguk alá temették a szerencsétlen embert s alaktalan tö-

meggé lapították. A nagyváradi királyi ügyészséget telefonon értesítették a halálos szerencsétlenségről s az ügyészség a brátkai csendőrséget bízta meg a vizsgálattal. Az elvérzett munkás családot hagyott hátra kenyérkereső nélkül.

— **Egészséges gyomorhoz** mindennek előtt rendes, erőteljes emésztés szükséges. Sajnos, épen ez irányban azonban sokszor vétkezünk és így támad: a gyomorrontás, étvágytalanság, székrekedés, álmatlanság, főfájás, kólika, vérszegénység stb. Ne mulassza el tehát senki jó és hatásos óvószert használni, mely úgy a gyomrot, mint az egész emberi szervezetet erősíti, gyógyítja és jó egészségre tartja. Ilyen szer egyedül csak a valódi Brády-téle Máriacelli gyomorceppek, évtizedek óta kipróbált zamatos ízű, biztos hatású házi gyógyszer az összes gyomorbajoknál. Üvege 80 fillér a gyógyszerárakban. Utánzatoktól óvakodjunk.

TÁVIRATOK.

A miniszterelnök Budapesten.

Budapest, febr. 13. Gr. Tisza István miniszterelnök ma Bécsből Budapestre érkezett és az egész napot a miniszterelnökségben és a belügyminiszteriumban töltötte a felhalmozódott ügyek elintézése céljából.

A hercegprímás állapota.

Budapest, febr. 13. A hercegprímás, kiról tegnap az a hír terjedt el, hogy haldoklik, az éjszakát nyugodtan töltötte. Állapota egyre javul és az orvos-tanárok véleménye szerint túl van minden veszélyen.

A király megbízásából a ma délutáni órákban megjelent a hercegprímási palotában Apponyi Lajos gróf udvarnagy és kifejezte a királynak azt a kívánságát, hogy a hercegprímás állapotáról naponta tegyenek a kabinet-irodának távirati jelentést.

Párhuzamos ülések a képviselőházban.

Budapest, febr. 13. Képviselői körökben határozott formában beszéltek, hogy a delegációk után a képviselőház első üléseinek egyikén gr. Tisza miniszterelnök indítványozni fogja, hogy a Ház parallel-üléseket tartson.

A delegáció.

Bécs, febr. 13. A magyar delegáció ma és holnap nem tart tanácskozást. Ennek folytán a magyar delegátusok nagyrésze ma Budapestre utazott, de hétfőre visszatérnek ismét Bécsbe.

Az orosz-japán háború.

Pétervár, febr. 13. Egy orosz szállítóhajó a japánoktól eszközölt robbantás következtében elsüllyedt. A hajó parancsnoka és kilencvenkét katona a süllyedésnél életüket vesztették.

London, febr. 13. Ide érkezett jelentés szerint a port-arturi küzdelemben négy japán katona elesett és ötvennégy megsérült.

Elitelt katonák.

Pozsony, febr. 13. A pozsonyi renitens huszárok ügyében meghozta a katonai törvényszék

az ítéletet. E szerint négy közhszárt négy évi, hetet 10 hónapi, kettőt 2 hónapi fogházra és lefokozásra ítélték.

Letartóztatott őrnagy.

Stanislaw, febr. 13. Ma itt két Bécsből küldött katonatiszt kémkedés gyanúja miatt letartóztatta *Vihenkovsky* Ferdinánd őrnagyot.

Vizáradás.

Arad, febr. 13. Az aradmegyei Dézna folyó kiöntött medréből. *Borossebesen* a víz térdig ér; a gyalog-közlekedés szünetel. A vizáradás a vasuti raktárakat is elsodorta.

Irodalom.

**** A bűnözés világa.** Irta: dr. *Csizmadia* Alajos. Ily cím alatt terjedelmes kriminológiai munka jelent meg, a mely minden tekintetben föl hívja a jogászvilág figyelmét és érdeklődését. A szerző teljes készséggel, a modern tudományok minden fegyverével ellátva, küzd a feladata nehézségeit. Okfejtéseit a biológia, anthropologia meglepően gazdag ismereteire alapítja s míg kitűnő megfigyelő képességgel tárja föl állami, társadalmi életünk sok fonákságát, a társadalmi tudományok világánál keresi a bajok orvosságát. Munkája bevezetésében a büntetőjogi elméleteket ismertetve, a kérdésnek egész irodalma fölött tart szemlét s a büntetés jogi alapját magyarázza. A második részben részletesen ismerteti a maga iskolájának, a természet-tudományi iskolának elveit s lehető bírálatot mond a krimiologusokról. A harmadik rész a források bő ismertetésével a természettudományi iskola méltatásának van szánva. A műlegérdekebb fejezete azonban a két utolsó. Ezekben veszi sorra a bűnselekmények forrásait, még pedig a negyedikben főképp a környezet (medium) lefolyásairól, az ötödikben az egyén degenerációjáról szól. Különösen két okát emeli ki a bűnöknek t. i. a nyomort és a nevelés hiányát. Az előbbit illetőleg a találó fejtegetések sorával mutat rá a javak igazságtalan megosztásának s vele a nyomor előidézésének okaira, föl sorolja a tulajdon, a munka, a verseny hatását, s meggyőző erővel reámutatva az önzés gazdasági rendszerének részleteire, a kereszténység igazi szellemére hivatkozva, követeli a gyengék alkalmazását. — Tárgyalja a népesedés, prostitúció kérdéseit, majd a bünt előidéző testi és szellemi defectusoknak hosszú sorát. Ilyen alapokra építve az életből ellesett sok frappáns példával gyakran szatirikus élességgel emeli ki azt a fonákságot, hogy míg az állam ugyszólván semmit sem tesz arra, hogy azt, a ki akár öröklött, akár szerzett terheltiségénél fogva züllésnek indult, hogy ebből kiragadjon, a nélkül, hogy a bűnselekmények igazi okára figyelemmel lenne: könyörület nélkül alkalmazza törvénykönyve szakaszait. Találósan hangsúlyozza, hogy míg az orvosi tudomány már tisztában van azzal, hogy a megelőzés fontosabb a gyógyításnál, addig az állam büntető politikája csak gyógyítani akar (még pedig oly tökéletlen eszközkel, mint a börtön), de a bajok megelőzésére alig tesz valamit, hogy az állam még mindig csak az egyénekben jelentkező kriminálitás ellen küzd, de a tömegekkel nem veszi föl a harcot. Ilyen tételeknek egész tömegét tárja föl meggyőző erővel a szerző. A mű kapható a szerzőnél, Dunaszekesén. Ára 10 korona. (Bolti ára 12 kor.)

Művészet.

*** Iphigenia Taurisban.** Nem gyönyörködött telt ház tegnap este Goethe klasszikus görögdrámájában, melynek örökértékű szépsége, diktatójának fénye, költői nyelvének dús gazdagsága oly szépen érvényesül dr. *Csengeri* János avatott fordításában. Az előadás különben nem nélkülözötte a nemesebb lendületet. *Tóvölgyi* Margit igaz páthoszu Iphigeniája sok őszinte tapsra adott alkalmat. Felvonás végeken is többször szólították lámpák elé s az első felvonás után

a darab fordítója egy szép virág csokorral lepte meg. Szakács, Somlai, Szegő, Tompa voltak a darab szereplői.

*** A színház hírei.** A *vándorlegény*, Eysler operettje kerül vasárnap d. u. színre. — *Felhő Klári-t*, Rátkai népszínművét adják vasárnap este. *Tóvölgyi* Margit, Károlyi Leona, Kassai, Szentgyörgyi, Dezséri, Mátrai, Szegő és Bécezi lesznek az előadás főszereplői. — *A vasgyáros*. Ohnet színműve hétfőn kerül színre, páratlan bérletben. A főszerepeket *Tóvölgyi* Margit, Th. Csige Böske, Laczkó Aranka, Somlai, Szegő, Mészáros, Szentgyörgyi és Kassai játsszák. — *Szakács Andor* betegsége miatt az e hétre kitűzött „*Macbeth*” előadását el kellett halasztani. — *Énekes darabok*. Kedden a „*Lili*”, szerdán „*A tavasz*” és csütörtökön „*Az aranyvirág*” kerülnek színre, a rendes szereposztással.

*** A IX. ifjúsági előadás.** Jövő vasárnap (f. hó 21-én) Csepregy remek népszínműve, a „*Piros bugyelláris*” ifjúsági előadásban kerül színre.

*** Egyenlőség.** A jövő hétnak igen érdekes premiere-je lesz. Az angolok legkedveltebb színmű írójának, *Barriennek* szenzációs hatású fantasztikus vígjátéka, az „*Egyenlőség*” kerül bemutatásra. *Barrie* egészen sajátos, új stílusú társadalmi darabja, mely Európa összes színpadait diadalra járta be, 4 hét óta a budapesti Nemzeti Színháznak is domináló műsordarabja. Az „*Egyenlőség*”-ben valóságos bravúr szerephez jutott *Tóvölgyi* Margit, a ki mellett Th. Csige Böske, Écsy Emilia, Gál Janka és Laczkó Aranka játszanak még kiváló szerepeket. A férfiak közül pedig Szegő, Somlai, Kassai, Mészáros kaptak kitűnő szerepeket. Az „*Egyenlőség*”, mely a héten 3-szor egymásután szerepel a műsoron, pénteken IX. (páratlan számú) *bérletszünetben* kerül bemutatásra.

Heti műsor:

Hétfő: A vasgyáros (b. 129. sz.).
Kedd: Lili (b. 130. sz.).
Szerda: A tavasz (b. 131. sz.).
Csütörtök: Az aranyvirág (b. 132. sz.).
Péntek: Egyenlőség (b. 133. sz.).
Szombat: Egyenlőség (b. 133. sz.).
Vasárnap (d. u.): Piros bugyelláris. (Ifj. előadás IX.).
(este: Egyenlőség (b. 134. sz.).

CSARNOK.

Egy gyermek lelke.

Irta: **Louis Couperus.**

(Folytatás.)

— Mindig úgy ül itt, mintha valamin törné a fejét, — nevetett az egyik leány.

— Hát persze, ez igen természetes viszonzás a nagybácsi, hiszen mindig magára hagyjátok ezt a gyereket, senki sem gondol vele.

A mama ellentmondott ugyan, de a nagybácsi a vállát vont.

IV.

— Hát iskolába nem jársz még, ugy-e?

— Oh nem, s Laczika szinte reszketett, — a doktorbácsi adja fel a leckéimet.

Szerencsémre, gondolta magában Laczika.

— A kertben nem szoktál játszani?

— Oh nem!

— Nos, és miért nem?

— Én nem tudom; mit is csinálnak odalenn?

— Mit, most például hőembert csinálhatnak, hólabdákkal dobálódni, eljössz velem?

Laczika bezzeg elment volna, de a mama aggódva szólt:

— De Gyula, hisz a gyerekek lefagy a keze; hadd abba azt a tréfát.

— Asszonybeszéd, nevetett a nagybácsi s a kis Laczi is vele nevetett, hogy a bácsi ilyen rövidre fogta a dolgot.

A kertben magas fenyő-hóbuczkák voltak. Gyula bácsi egy nagy marék havat vett föl, összenyomkodta széles tenyerében; abból lett a hőember lába. Aztán megcsinálta hozzá a vas-tag négyzögletű derekát.

— Hát hideg-e a hó gyerek?

Oh nem, bácsikám — hazudozott a fiú, a ki

nem akarván elveszteni a nagybácsi kezét, csak egyre hordogatta a havat megdermedt piciny kezeiben.

— No várj csak, majd belemelegszel! Csinálj most egy jó nagy hólabdát, abból faragjuk meg a fejet. De jó nagyot, hallod? Ugy kell meghengeríteni a hóban — így ni!

Laczika úgy találta, hogy ez nem épen kedves mesterség, de azért csak iparkodott, hogy minden a legjobban menjen. S nemsokára el is készült a néma és feszes hőember. Ugy nézett ki, mint valami fehér kötőmeg, kurta és vastag volt, mint egy szamojár, vagy egy lapp-földi ember jegesmedve bundába takarva. Meg is kezdték mindjárt ellene a harcot, egymás után sebtiben hajigálták meg fagyos, gömbölyű, ostoba fejét a nagy hólabdákkal.

— Nem kár érte, bácsikám, olyan pompásan áll itt, vélekedett Laczika, de azalatt folyton dobálta felé a labdákat.

Egész felmelegedett a játéktól, a parányi testben kigyult az élet, a máskor oly lomha vér sebesen patakzott benne s minden vidámsága mintha most egyszerre akarna kitörni belőle. Mert ez nem volt ám neki holmi egyszerű játék, hanem hőünnepély, viaskodás a hólabdákkal, egy ragyogó tündérvjáték! a hőember volt a gonosz, fehér óriás, a ki ellen sikra szálltak. Laczika mint lovag, Gyula bácsi mint király, mint császár! A fiúnak korai képzelete a játékból lovagregényt varázolt, a miben nem volt semmi köznapi, hanem csupa nagyfontosságú esemény. A gyenge izmoknak túlerőltetéséből aztán beállt az érzelmek tultengése s mikor a kis fiú később szenvedélyesen megölelte bácsiját, a miért megtanította gyerekek lenni és maga is azzá lett, egy olyan sajátos rajongással, — melyet néha tapasztalunk a gyerekek-nél s a mely ilyenkor idegenszerű, titokzatos, megfoghatatlan voltánál fogva szinte megdöbben — olyan érzelmes rajongással mondta nagybácsijának:

— Bácsikám, bácsikám, én imádlak téged!

V.

Gyula bácsi elment.

Laczika nem sirt, mikor elhagyta a házat, hanem úgy érezte magát, mint akkor, mikor a bácsi magasra feldobta a levegőbe s majdnem elejtette. Most is úgy érezte, hogy felemelik magasra, nagyon magasra, aztán esik lefelé, mélyebben és mélyebben. Olyan nagy és kietlen, a milyen nagynak és kietlennek csak képzelhette, olyan volt most a magánya. És esősebb és hallgatagabb lett mint valaha. Mialatt a bácsikája itt volt, elröppent a féltékenysége: a bácsi biztatására gyakran feleselt a mamával, védekezett nővéreinek ingerkedése ellen, együtt hancuzozott idősebb testvéreivel, sőt egyszer még a papával szemben is illetlenül viselte magát. Szóval már nem volt olyan tisztességtudó gyermek, mint azelőtt, s a mama a nagybácsit okozta azzal, hogy teljesen elrontotta. S mégis, ha Laczika jól meggondolta, a nagybácsi csak olykor-olykor volt hozzá barátságos, a mint épen a nagy emberek a kis fiukkal bánni szoktak; aztán meg nem is volt mindig mellette, hanem legtöbbször lenn a szalonban... Pedig hogy szerette volna Laczi, ha mindegyre csak körülötte lehetett volna! S aztán elgondolkodott a gyermek, képeket szőtt képzeletében, látta magát, a mint a bácsikával játszik, sétál, mindig csak a bácsikával! De ezek csak álmok voltak s egyszer beteges érzékenységének, a mint egyedül feküdt a kis ágyban, keservesen sirdogált azon, hogy az ő képzelődései csak pusztá ábrándok.

VI.

Egy reggel nagyon korán keltették fel a kis Laczit. A többiek már mind fel voltak öltözve, a szolgál s a leányok nagy koffereket cipeltek lefelé. A kis fiú tépelődései közepette nem is figyelt arra, hogy egynehány hétre elhagyják a várost, hogy falun nyaraljanak. Most egyszerre tudtára ébredt ennek. De hisz ez pompás lesz, falun lakni! Gyermeki olvasmányából tudta, hogy falun vig az élet, ott vidámak a gyerekek s vannak ott lovak, madarak. Olyan ott az élet, mint egy egyretartó kirándulás. S sügárz tekintettel fogta az anyja ruháját:

— Mama, mama!

— Nos, mi kell?

— Lesznek ott gyermekek is?
A mama nevetett.
— Nem, Laczika. A nagybácsi és a nagynéni, a kihez mi megyünk, már öreg emberek s a gyermekeik már felnőttek és megházasodtak.
A kis fiúnak ez megszegte minden kedvét.
— És aztán nekem is el kell oda menni?
— Természetesen. Vagy talán egyedül akarsz itthon maradni?

De azért mégis pompásnak találta mindent, a mikor megérkeztek. Egy parkban feküdt a kis kastély, a ház előtt egy tavaeska, körülötte zöldbársonyos gyepen szép virágágyak. A szobák homályosak voltak, a falakon méltóságos tekintetű, puderozott urak és krinolinos szoknyaú asszonyok képei. S a nagybácsi és nagynéni is olyan volt, mint két ódon családi kép, csak a ruhájuk nem volt olyan régi divatu. Legalább ilyen volt a gyerekre az első benyomás. Később úgy találta, hogy a nagybácsi egy igen kedves ember, a ki kiviszi őt a gyümölcsösbe s ott megmutatja neki a husos, bársonyos bőrű őszi barackzokát, a melyek olyanok, mint a rózsás gyermekarcok. Nagybácsi meg is számlálja őket mindig.

— Sóban fogsz torkoskodni, ugy-e Laczika? Titokban ne szakíts le egyet se.

— Oh nem!

S Laczika áhitattal nézett a megszámlált gyermekarcokra és olyan boldog volt, ha néha egyet kapott belőlük; olyan édesek voltak. A nagynéni is igen nyájas volt; egy fényes ezüstszelencéből néha csukorkákat adott neki. De Laczika nem szerette, hogy az öreg, feszes emberek mindig egy és ugyanazon hangon beszéltek hozzá, mintha még olyan kicsi ölbéli baba volna, a ki nem ért semmit abból, a mit az öregek beszélnek. „Ugy-e Laczikám?” — „Csak jó légy mindig Laczikám!” így járta ez mindig és Laczika a Gyula bácsi erős, durva hangja után vágyakozott. Milyen másképen hangzott az, mint ez az édeskés flótázás.

(Vége következik.)

NYILT-TÉR. *)

A szilárd és folyékony
Sarg-féle Szappan
Glycerin-
a bőrt fehérré
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

SARG-féle Glycerin-szappan

ugy felnőtteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a legkitünőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár, Schauta, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schaudlbauer stb. által a legjobb eredménnyel használják.

Reisinger József

okl. mérnök és építőmester

irodáját

Mátyás király-tér 26. szám alatt (Gróf Zichy-ház) az első emeleten

megnyitotta.

Tervez és épít mindennemű és jellegű épületeket, valamint elvállal minden a mérnöki és magas építési szakba vágó munkát.

Telefon 501.

Telefon 501.

64 5-6

* E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Ajtai K. Albert

„Magyar Polgár” könyvnyomdája

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 4. sz.

Kereskedők és iparosok

részére

cégnyomással

ellátott

levélpapirosokat

és hozzá való borítékokat

a legjutányosabb árban

készít.

Hirdetések

e lap kiadóhivatalában jutányos árban felvállaltatnak.

Megenni való

szép eredeti, művészi fénykép felvételek.

Nagyon érdekes tárgyak.

Válogatott 30 lapot küld 3 kor. 40 fill.-ért

(levéljegyekben) Nicola Tarapanoff,

Berlin, 65. Postamt 5.

71

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziaszer, a mely már több mint 34 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapest.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Uraknak!

Zamba-tokok

megfőtve Santelfa-olajjal 0,2

Számos köszönőirat.

Gyógyít fájdalom nélkül néhány nap alatt hólyag- és csőbántalmakat (folyás). Orvosiilag melegen ajánlva. Sokkal jobb, mint a Santal.

Egyedül
gyáros

Egy karton
2 és 5 márkáért kapható.

Főraktár és szállító hely:

Brady C. gyógyszerertára,

Bécs, Fleischmarkt 1. és a

kolozsvári gyógyszerertárakban.

15 7-11

Állítólagos jobb szerek
visszasztandók.

VILÁGPANORÁMA

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3. sz.

1904. februárius hó 14-től 20-ig

A párisi világkiállítás.

Belépti díjak: felnőttek részére 40 fillér. Tanulók, gyermekek és katonák, őrmestertől lefelé 20 fillért fizetnek.

12 13 -*

Jegyek előre válthatók Müller utóda Somlyay M. üvegereskedésében Kossuth Lajos-utca 4. sz. Egy jegy 30 fillérjével.

Magyar-belga

fémipargyár részvénytársaság

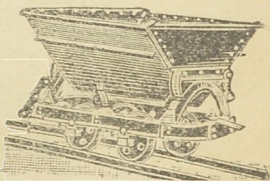
BUDAPEST,

VI., Hungária-körút.

Különlegessége:

Keskenyvágányu vasutak építése és szállítása.

Elvállalja: mezei, erdei, bánya- és iparvasutak nyomjelzését, építését és teljes felszerelését.

20 6-10

Szállít: legjobb minőségű Bessemeracél-sínek, szilárd és szállítható vágányokat, váltókat és fordító-korongokat (keskeny és szabványos nyomtávban), bármily szerkezetű kocsikat fából és vasból, mozdonyokat, kerékpárokat, csapágyakat és mindennemű kocsialkatrészt, síklópályát, sodronypályát, egysínű vasutat.

Rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett.

Költségleíranyzatokat és katalógusokat ingyen ad.

Akar hódítani a farsangon?

Szerezze be szükségleteit Bittó

Rezső férfi divat-üzletében és a

siker biztos lesz.

14 33-44

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság

IX-ik évi

rendes közgyűlése

1904. februárus hó 29-én délelőtt 10 órakor

fogja Kolozsvárt, az intézet helyiségében, Mátyás király-tér 7. szám (saját ház) megtartani.

Tárgysorozat:

1. Jelentése az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak az 1903-ik évi üzleteredményről.
2. Határozathozatal a mérleg megállapítása és a tiszta jövedelem felosztása iránt.
3. Négy igazgatósági tag megválasztása.
4. Két esetleg három felügyelő-bizottsági tag megválasztása.
5. A választmány megválasztása.

Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazottja által szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 órájáig az intézet pénztáránál Kolozsvárt, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületnél, vagy a Hazai Bank Részvénytársaságnál Budapesten — még le nem járt szelvényeivel együtt — letétetett. — Értesítjük a t. részvényeseket, hogy az Igazgatóság évi jelentése, továbbá a mérleg-, nyereség- és veszteség-számla az intézet hivatalos helyiségében közszemlére ki van téve, s azt az üzleti órák alatt a t. részvényesek megtekinthetik.

Kolozsvárt, 1904. februárus 12.

Az igazgatóság.

TARTOZIK.

Mérleg-számla 1903. december 31-én.

KÖVETFL.

Vagyon:	Korona	f.	Korona	f.	Teher:	Korona	f.	Korona	f.
Kézpénz-készlet és bankgiro-követelés.....			129702	26	Részvénytőke.....			1200000	—
Ingatlanok:					Tartaléktőke.....	232961	75		
Intézeti házak.....	559381	76			Intézeti nyugdíjalap (az intézet tulajdona).....	246225	12	479186	87
Áruraktári telep.....	224999	24			Betétek könyvecskékre.....	8247290	80		
Árverésen vett ingatlanok.....	111708	59	896089	59	Folyószámlai hitelezők.....	577489	46	8824780	26
Leszámitolt váltók és devizák.....			5919684	82	Visszleszámitolt váltók és devizák.....			1818176	12
Kötvény-kölcsönök.....			283592	02	Átruházott jelzálogkölcsönök.....			429576	76
Jelzálog-kölcsönök.....			3896474	79	Fel nem vett osztalékok az 1900., 1901. és 1902. évekről.....			1270	—
Zálogkölcsönök:					Átmeneti tételek.....			61777	67
Az intézet áruraktáraiban kezelt árukra adott előlegek.....	190588	86			Tiszta jövedelem.....			100639	80
Zálogkölcsönök értékpapírokra.....	109977	—							
Zálogházi kölcsönök.....	279134	—	579699	86					
Folyószámla és egyéb biztosított követelések.....			723262	34					
Értékpapírok és azok 1903. decz. 31-ig járó kamatai.....			311251	34					
Nyugdíjalap ingatlanai.....			133644	97					
Felszerelések.....			12859	62					
Átmeneti tételek.....			29145	87					
			12915407	48				12915407	48

TARTOZIK.

Nyereség- és veszteség-számla 1903. december 31.

KÖVETEL.

	Korona	f.	Korona	f.		Korona	f.	Korona	f.
Betéti és pénztárjegy kamatok.....			379259	23	Mult évi nyereség áthozat.....			1852	64
Átruházott kölcsönök után fizetett kamatok.....			31772	59	Kamatok:				
Hivatalnokok és szolgák fizetése.....			44011	46	váltók után.....	303006	06		
Kezelési költségek és adók.....			101638	52	jelzálogkölcsönök után.....	269419	69		
Nyugdíjalap jövedelme által nem fedezett nyugdíjak.....			8132	20	folyószámlai adósok.....	16044	74		
Leírások.....			90769	32	kötvények után.....	13762	71		
Tiszta jövedelem.....			100639	80	értékpapírokra adott előlegek után.....	8354	84		
					áruraktári előlegek után.....	7539	17		
					értékpapírok után.....	11073	15	629200	36
					Leirt kétes követelésekre befolyt.....			14279	71
					Vegyes jutalékok:				
					átruházott kölcsönök után.....	6861	05		
					különféle díjak.....	15909	37	22770	42
					Intézeti házak és árverésen vett ingatlanok jövedelme.....			49484	88
					Áruraktáraink jövedelme.....			10754	58
					Zálogházunk jövedelme.....			27669	53
					Árfolyamkülönbség értékpapíroknál.....			211	—
			756223	12				756223	12

Versár Kálmán s. k.
vezérigazgató

A könyvvezetésért:

Mina János s. k.
főkönyvvezető.

Az igazgatóság: Br. Jósika Sámuel s. k., igazg. elnök, Dorgó Albert s. k., Hajós József s. k., Hevesi Ödön s. k., L. Korbuly Bogdán s. k., Reményik Viktor s. k., Cs. Szabó József s. k., Sigray Pál s. k., Szerb György s. k.

Ezen mérleg-számlát, valamint a nyereség- és veszteség-számlát megvizsgáltuk, azt a társaság főkönyvével és számadásait tartalmazó segédkönyveivel összehasonlítottuk és azt ezeknek minden tételével egyezőnek és a kereskedelmi törvény és alapszabályok értelmében felállítottak találtuk. — Kolozsvárt, 1904. februárus 12.

A felügyelő-bizottság: Gyárfás Benedek s. k., elnök, Barcsay Domokos s. k., Gróf Bethlen Balázs s. k., Bárány Bornemisza Elemér s. k.

Oltóság! Lelkiismeretesség!

Saját érdekében hirdessen kizárólag

LEOPOLD GYULA

KÖSZVÉNY ÉS CSÚZ ELLEN LEGSIKERESÉBB

a KRIEGNER-féle

REPARATOR

1 üveg 2 korona, kis üveg 1 kor.

Főraktár: KORONA - GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Calvin-tér.

hirdetési irodája által, Budapest, Erzsébet-körút 54.

Szakavatottisági Pontosság!

Császárfürdő

téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Elsőrangú kénes hévívíz gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványvíz-uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel.

200 kényelmes lakószobával.

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA

BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 60.

a magy. kir. szab. osztályosajáték főelárultó helye.

110,000 sorsjegy, 55,000 nyer. — Nyeremények összege 14.459,000 korona.

A Kisbirtokosok

Országos Földhitelintézete
BUDAPEST, V., GÉZA-UTCZA 2.

300 koronától kezdve ad törlesztésen záloglevél-kölcsönöket, melyek után

teljes késpénzkifizetéssel:		2% levonással:	
50 évre a tőke évi 5.40%-a	40	50 évre a tőke évi 5.20%-a	40
40 " " " 5.60%-a	30	40 " " " 5.60%-a	30
30 " " " 5.80%-a	20	30 " " " 5.80%-a	20
20 " " " 6.00%-a	10	20 " " " 6.00%-a	10

fizetendő járadékul a törlesztéssel együtt.

Bővebb felvilágosítást az intézet díjmentesen ad.

HÔTEL PARIS SZÁJLODA

SZÁJLODÁS: SIMON PÁL.

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 25. SZ.

100 szoba 2-20 K-tól fejlebb kiszolgálással és villanyvilágítással együtt. Fürdők, elegáns kávéház, étterem és sörcsarnok a házban. Villamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és hajók felé.

REMINGTON

IRÓGÉP

ÚJ MODELLJE

megjelent!

PROSPEKTUST KÜLD

GLOGOWSKI ÉS TÁRSA

BUDAPEST

ANDRÁSSY-ÚT 12.

Tanningene

HAJFESTŐ-SZERREL.

Ön nagyon idősnek látszik!
Fesse haját a CZERNY-féle

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglős elsőrangú éttermei

Budapest, VI., Andrassy-út 39.

Kitűnő magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű „PSCHORRBRÄU” egyedülálló kimerése.

UGORKATEJ

SZÉPÍTŐSZER

Az egyedül létező valódi angol a Balassa-féle valódi angol mely azonnal eltávolít minden szepit, májfoltot, pattanást, mitesszt stb. és az arcnak üdöséget, fiataloságot kölcsönöz. Hölgyeknek nélkülözhetetlen!

Egy üveg ára 2.— K, hozzá ugorka-szappan 1.— K, puder 2.— K.

Postai szétküldés naponta.

Főszékhely: **Balassa Kornél** Budapest — Erzsébetfalva.

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST

V., Lipót-körút 7.

Benzin- és petrolin-motorok

Szivógáz-motorok 2-3 fillér üzemköltséggel.

Ezernyi berendezések működésben. — Elsőrendű gyártmány. — Kezdezői fizetési feltételek.

LEON és OLÁH

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca

Mintákat az ország minden részébe ingyen és bérmentve küldenek

FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruház

Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút)

Asszonyok

hálások lesznek irántam, ha ingyen felvilágosítást kapnak az én egészségi védő szeremről. A legelső orvosi tekintélyek által a párisi egészségi kiállításon elsőnek kitüntetve. Aranyérem, érdem-érem, kereszt-érem és díszoklevél birtokomban. Angol és német patens is. Egy darab évekig eltart. Ára: 2 márká. H. Engelhardt, Berlin 293, Bergstrasse 80.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés.

Éljen!

Egger-mellpasztilla csakhamar meggyógyított.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 kor. és 2 kor. Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” gyógyszer-tár

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Kapható Kolozsvárt: Burger Frigyes drogueria-tánál, dr. Czetz Dénes, Dávid József gyógytárakban, gyógyszer-tár az Egysszarvuhoz, Gergely Ferencz utóda drogeria, Halász Jenő, dr. Hintz György, Székely Miklós, Sárka Gergely és Tanács József gyógyszer-tárakban. Mező-Örményesen: Magassy László, Tordán: Böhm Gusztáv gyógytárakban.

1 12-26

KLYTHIA PUDER

a bőr ápolására, szépítésére és finomítására.

Elegáns, toilette, salon és bál pudér, (fehér, rózsás és sárga) vegyileg elemézve és jóváhagyva dr. J. J. Pohl cs. és kir. tanár által Bécsben. Elismerő iratok a legjobb körökből minden dobozban.

GOTTLIEB TAUSSIG

cs. és kir. udv. toilette-szappan- és illatszergyáros Bécsben. Főrakt. Wien, I. Wollzeile 3. Kapható: a legtöbb illatszert és drogueria üzletben és gyógyszer-tárakban. Ára egy doboznak 1 frt 20 kr. Elküldés utánvétellel vagy az összeg előleges beküldése ellenében.

Régi ujságok

kilószámra

olcsó árban

kapható

a Magyar Polgar kiadóhivatalában.

Serravallo

China-Vas-Bor

erősítő szer vérszegényeknek, gyöngéknek és üdülő betegeknek.

Etvágygerjesztő, idegerősítő és vértjavító szer.

Kitűnő íze van.

Több mint 2000 orvosi elismerés.

J. Serravallo Trieste-Barcola.

Kapható minden gyógyszer-tárban 1/2 literes palackokban 2 k. 40 fill., 1 literes palackokban 4 k. 40 fill.

29 6-50